

Nr 633.

Av herr **Skoglund m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 67, med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall förordna om kreditspärr.*

Sedan Italien under hösten 1935 företagit krigshandlingar mot Abessinien, har för första gången efter Nationernas förbunds tillkomst uppstått fråga om praktisk tillämpning av ekonomiska sanktioner enligt Nationernas förbunds akt artikel 16. En viss osäkerhet har härvid av naturliga skäl gjort sig gällande hos förbundets organ. Strikt tillämpning av artikelns ordalag har ej heller hittills ifrågasatts.

Detta försiktiga tillvägagångssätt torde väl framför allt hava föranletts av den utvidgning av konflikten, som ett omedelbart tillgripande redan av det ekonomiska sanktionsförfarandet i hela dess vidd befarats medföra. Men det ligger också nära till hands att antaga, att innebörden av artikel 16 med dess överlämnande åt varje enskild medlem i förbundet att konstatera, huruvida förutsättningarna för sanktionsförfarandet är för handen eller icke, bör framkalla försiktighet i anspråken på medlemmarnas åtgärder. Långtgående anspråk skulle kunna leda till att prövningen utfaller i negativ riktning. En reservation mot de ekonomiska sanktionsåtgärdernas obegränsade utsträckning synes också ligga i det av statsministern den 18 oktober 1935 offentliggjorda uttalandet, att »Sverige ej syntes böra undandraga sig att ofördröjligen vidtaga de åtgärder, som koordinationskommittén anvisade förbundsmedlemmarna till ledning vid verkställandet av de samtliga förbundsmedlemmar åvilande förpliktelseerna enligt art. 16 i förbundsakten, i den mån de icke strede mot den vedertagna svenska uppfattningen angående dessa förpliktelsers räckvidd och ej överstege det mått, som med *hänsyn till det internationella läget och Sveriges ställning* kunde finnas *lämpligt avpassat* (vår kurs.) för uppnående av det i förbundsakten avsedda syftet».

Vissa ekonomiska sanktionsåtgärder kunna icke genomföras utan lagstiftning enligt § 87 regeringsformen. Möjligheten att snabbt åstadkomma sådana beslut är numera, såsom i propositionen framhålles, för handen genom den år 1933 godkända ändringen i § 51 regeringsformen.

Den i propositionen nr 67 föreslagna lagen angående rätt för Konungen att i vissa fall förordna om kreditspärr gäller icke allenast i det nu föreliggande fallet utan i alla fall av tillämpning av ekonomiska sanktioner enligt art. 16. Från de här ovan angivna förutsättningarna synes en sådan omfattning icke nödig. Den är också ägnad att i vissa avseenden väcka betänkligheter.

I den nu föreliggande konflikten har man på grund av vårt geografiska läge i förhållande till stridszonen och andra omständigheter i regel icke uppfattat vårt deltagande i kreditspärren såsom innebärande mera betänkliga

risker och olägenheter. Andra konfliktlägen kunna inträffa, då en dylik åtgärd får en för oss ojämförligt mera betydelsefull innebörd men genom en lag gällande för andra fall än det nu föreliggande skulle riksdagen berövas rätten att pröva, huruvida kreditspärr bör tillämpas i eventuellt uppkommande framtida situationer. Även för regeringen torde det vara fördelaktigt att erhålla rådru, därest i en ömtålig situation en påtryckning att vidtaga sådana åtgärder skulle komma att utövas.

Om man ville invända, att en prövning i varje särskil fall är obehövlig, enär det föreligger en skyldighet, som enligt pakten om N. F. ovillkorligen och under alla förhållanden åligger Sverige, skulle en sådan argumentation uppenbarligen föra alltför långt. Det har redan erinrats, att en bokstavig tillämpning av art. 16 icke ens i avseende å s. k. ekonomiska sanktioner blivit från något håll ifrågasatt. Redan det successiva tillämpandet av sådana sanktioner, vilket synes vara en allmänt accepterad regel, hänvisar på en lämplighetsprövning. Statsministerns ovan anförda uttalande går uppenbarligen i samma riktning. Allmänt erkänt och även av sanktionernas till synes ivrigaste förfäktare åberopat är också, att åtminstone ett visst mått av allmänt deltagande i sanktionerna förutsättes.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att 1 § första stycket av den genom propositionen nr 67 föreslagna lagen angående rätt för Konungen att i vissa fall förordna om kreditspärr må erhålla följande lydelse:

Då i enlighet med den av Nationernas förbunds koordinationskommitté framställda proposition 2 av den 14 oktober 1935 förbindelser av kommersiell eller finansiell art med viss främmande stat finnas böra med stöd av art. 16 i akten för Nationernas förbund avbrytas eller förhindras, äger Konungen, i den mån så prövas nödigt för ändamålets vinnande, förordna om kreditspärr på sätt i denna lag sägs.

Stockholm den 29 februari 1936.

Martin Skoglund.

E. O. Magnusson.

Ivar Anderson.

N. E. Nilsson.

T. G. von Seth.

Gunnar Persson.

R. Lundqvist.